



**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΣΗΣ-ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

ΘΕΜΑ Α

Α1. Το κείμενο πραγματεύεται τον ρόλο των διανοούμενων ανθρώπων. Αρχικά, τίθεται το ερώτημα αν οι διανοούμενοι μπορούν να απομακρύνουν τη χώρα από τα προβλήματά της (1^η). Ωστόσο, στη συνέχεια αναφέρεται ότι οι διανοούμενοι έχουν διαχωριστεί, συμμετέχοντας σε πολιτικές παρατάξεις (2^η). Επίσης, σημειώνεται ότι, κατά περιπτώσεις, οι διανοούμενοι εκφράζονται με ειλικρίνεια, συμβάλλοντας στην καταπολέμηση των κοινωνικών προβλημάτων (3^η), αλλά και ότι εξυπηρετούν ιδιοτελή πολιτικά και προσωπικά τους συμφέροντα (4^η). Τέλος, υπογραμμίζεται ότι είναι απαραίτητο η άποψη των διανοούμενων να είναι ανεξάρτητη, ώστε να συντελέσει στην κοινωνική πρόοδο. (5^η)

ΘΕΜΑ Β

Β1. Είναι αληθές ότι ορισμένοι διανοούμενοι δεν εκφράζονται ειλικρινώς και δεν συμβάλλουν στην εξάλειψη των προβλημάτων που απασχολούν την κοινωνία. Αυτό συμβαίνει, επειδή εξυπηρετούν ιδιοτελή πολιτικά συμφέροντα. Εντός αυτού του πλαισίου, τάσσονται υπέρ συγκεκριμένων παρατάξεων, έχοντας οι ίδιοι ως στόχο να εδραιωθεί η φήμη τους, ώστε να εκλαμβάνονται ως αυθεντίες. Επομένως, θα θεωρείται οι εν λόγω πνευματικοί άνθρωποι έχουν ορθή άποψη.

Β2. α) Η συγγραφέας επιχειρεί να ευαισθητοποιήσει τους δέκτες της, ώστε να ταχθούν υπέρ των διανοούμενων που τάσσονται ενάντια στην πολιτική χειραγώγηση. Για τον λόγο αυτό, η συγγραφέας αξιοποιεί τη συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας, με σχήματα λόγου, όπως
i) μεταφορές (*κρυστάλλινο λόγο, αυτιά των ενήκων κατοίκων, γόνιμη διαφωνία, διακριτό «ρεύμα», η εξαγνιστική δύναμη της συνεργασίας και του οράματος, Στα χαρακώματα της μάχης για επιβίωση*)
ii) προσωποποίηση (*ακηδεμόνευτη φωνή*)

β) Η συγγραφέας αποσκοπεί να πείσει τους αναγνώστες της αναφορικά με το ότι οι διανοούμενοι είναι πρόσωπα με βαρύνοντα ρόλο σχετικά με την εξάλειψη των κοινωνικών προβλημάτων. Για αυτόν τον λόγο, πραγματοποιεί επίκληση στην αυθεντία, παραθέτοντας αυτούσια την άποψη του Νόαμ Τσόμσκι, (*«Είναι ευθύνη των διανοουμένων να λένε την αλήθεια και να αποκαλύπτουν το ψέμα»*) κατά τον οποίο καθήκον των πνευματικών ανθρώπων είναι να εκφράζονται με ειλικρίνεια και να φανερώνουν τα ψεύδη.

Β3. α) ειδήμονες : γνώστες, ειδικοί, επαίοντες
επόμενες : επερχόμενες, μελλοντικές
εγκλωβισμένοι: περιορισμένοι, δεσμευμένοι
αποδυναμώνουν: εξασθενίζουν



ακηδεμόνευτη: ανεξάρτητη, αδέσμευτη, αυτόνομη, ελεύθερη

β) θολό: διαυγές, σαφές, ευδιάκριτο

διασπασμένη: αδιάσπαστη, αδιαίρετη, αδιαχώριστη

αποκαλύπτουν: συγκαλύπτουν, αποκρύπτουν, αποσιωπούν

προσφέρεται: αφαιρείται, στερείται

περιπλέκονται: απλουστεύονται, απλοποιούνται

ΘΕΜΑ Γ

Ο Δημήτρης είναι ένα πρόσωπο που διακατέχεται από δημοκρατικά φρονήματα και για αυτόν τον λόγο έρχεται σε σύγκρουση με τον Πρύτανη. Πιο συγκεκριμένα, είναι πολύ θλιμμένος, διότι δύο φοιτητές του που διένειμαν προκηρύξεις κατά της δικτατορίας συνελήφθησαν και η θλίψη του εκφράζεται με το σχήμα λόγου της μεταφοράς (*σε κακό χάλι*), το οποίο χρησιμοποιείται και για να εκφραστεί η οργή του προς τη σύζυγό του, όταν αυτή του λέει ότι ο Πρύτανης πιθανόν να τον συμβούλευσε προς όφελός του (*έξω φρενών*). Ακόμα, για να εκφραστούν οι απόψεις του αξιοποιείται ο διάλογος, στα πλαίσια του οποίου ο Δημήτρης αναφέρει ότι ο τίτλος του καθηγητή είναι επιθυμητός εκ μέρους του, ώστε να αναλαμβάνει ευθύνες υπέρ των δημοκρατικών δικαιωμάτων για τη νέα γενιά και όχι για να ασκεί εξουσία. (*Για μένα η "έδρα"...βασικά πράγματα*) Από αυτό φαίνεται η κοινωνική του υπευθυνότητα. Επίσης, έχει συγκρουστεί και στο παρελθόν με τον Πρύτανη, διότι δίδασκε φιλελεύθερα έργα, γεγονός που προκάλεσε τον ενθουσιασμό των φοιτητών του. Τέλος, τίθενται ρητορικά ερωτήματα, μέσω των οποίων ο Μαλέρης δηλώνει ότι η πανεπιστημιακή του θέση δεν έχει αξία, αν του στερηθεί η ελευθερία λόγου. (*Αν μου αφαιρέσουν το δικαίωμα να μιλήσω, τι να την κάνω την έδρα;*)

ΘΕΜΑ Δ

Αγαπητοί μου μαθητές,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Πολλοί έχετε τη γνώμη ότι συχνά οι πνευματικοί άνθρωποι δεν δηλώνουν την παρουσία τους για να αντιμετωπιστούν τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, αν και ο ρόλος τους είναι πολύ σημαντικός. Τα αίτια για την συγκεκριμένη στάση τους είναι πολλά.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ-Α ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

-Σημαντικό, οπωσδήποτε, ρόλο παίζει η ελλιπής παιδεία, με αποτέλεσμα να μην παρατηρείται βελτίωση της κριτικής ικανότητας των ανθρώπων. Επομένως, πολλοί από αυτούς δεν μπορούν να κατανοήσουν ότι το έργο των διανοούμενων είναι ωφέλιμο και να μην ασχολούνται με αυτό.

-Επίσης, τα Μέσα Ενημέρωσης, που επηρεάζουν έντονα τον τρόπο με τον οποίο πολλοί άνθρωποι σκέφτονται και συμπεριφέρονται, δεν προβάλλουν αρκετά τους πνευματικούς ανθρώπους. Αντίθετα, παρουσιάζουν πρόσωπα που στηρίζονται σε ασήμαντα χαρακτηριστικά, όπως είναι η εντυπωσιακή εξωτερική εμφάνιση.

-Επιπροσθέτως, για αυτό ευθύνονται τα πολιτεύματα που δεν είναι δημοκρατικά. Σε αντιδημοκρατικά καθεστάτα όχι μόνο δεν επιτρέπεται στους ανθρώπους αυτούς να εκφράσουν τις φιλελεύθερες απόψεις τους αλλά συχνά, παρουσιάζονται ως πρόσωπα με επικίνδυνες απόψεις για το κοινωνικό σύνολο.

-Ακόμα, στη σύγχρονη κοινωνία, που είναι καταναλωτική, χωρίς αμφιβολία, θεωρείται επιτυχημένος ο άνθρωπος που διαθέτει όσο το δυνατόν πιο πολλά υλικά



αγαθά. Αντίθετα, όσοι ενδιαφέρονται να αποκτήσουν και να μεταδώσουν μόρφωση, θεωρείται ότι δεν προσφέρουν θετικό έργο στους συνανθρώπους τους.

Παρόλα αυτά, αγαπητοί μου μαθητές, οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν σημαντική ευθύνη απέναντι σε εμάς, τους νέους ανθρώπους.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ-Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

-Κατ' αρχάς, είναι απαραίτητο να διαδίδουν τις πολύτιμες γνώσεις τους, αλλά με τέτοιο τρόπο, ώστε αυτή να γίνεται κατανοητή από όσο το δυνατόν πιο πολλούς νέους. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα οι νέοι να αποκτήσουν ορθή κριτική ικανότητα.

-Επιπλέον, έχουν χρέος να διδάξουν στους νέους τη σημασία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ένα από τα χαρακτηριστικά της δημοκρατίας είναι ότι εκφράζονται όλες οι πολιτικές απόψεις και κρίνονται αντικειμενικά, για να επιλεγούν οι πιο κατάλληλες για την κοινωνία.

-Επιπλέον, είναι αναγκαίο να διαδώσουν τον σεβασμό προς τον συνάνθρωπο, ανεξάρτητα από τα αν διαθέτει διαφορετικά χαρακτηριστικά. Με αυτόν τον τρόπο, οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων θα βασίζονται στην εκτίμηση και την εμπιστοσύνη. Επομένως, θα αισθάνονται πολύ μεγάλη αισιοδοξία.

-Επίσης, είναι απαραίτητο να διδάξουν στη νέα γενιά ότι είναι πολύ ωφέλιμο να διαχειρίζεται τα οικονομικά της ζητήματα με συνετό τρόπο. Αυτό θα έχει ως συνέπεια οι νέοι να καλύπτουν με ευκολία τις βασικές τους ανάγκες.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Κλείνοντας, αγαπητοί μου μαθητές, είναι πολλά τα αίτια απουσίας των πνευματικών ανθρώπων από την κοινωνική ζωή, αλλά πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους προς τους νέους, διότι θα σημειωθεί κοινωνική πρόοδος.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΓΑΒΡΙΑΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ